

Adfærd ved skatteændringer

Præsentation for Folketingets Skatteudvalg
Christiansborg, 9. februar 2017

Otto Brøns-Petersen

CEPOS

Hvorfor er adfærden vigtig?

- Påvirker de offentlige finanser
- Afgør forvridningsomkostningerne for borgerne

Selvfinansieringsgraden (eks: topskat)

$$= \frac{t}{1-t} \times \frac{\text{Indkomst}}{\text{Indkomst over topskattegrænse}} \times \text{elasticitet}$$

$$= 2 \times 3 \times \text{elasticitet}$$

Selvfinansieringsgrad og forvridningstab

Forvridningstab per provenukrone

$$= \frac{SFG}{1 - SFG}$$

$$\text{F.eks. SFG} = 0,6: \frac{0,6}{1-0,6} = 1,5$$

$$\text{F.eks. SFG} = 0,7: \frac{0,7}{1-0,7} = 2,3$$

$$\text{F.eks. SFG} = 0,9: \frac{0,9}{1-0,9} = 9,0$$

Men hvad med indkomsteffekten?

- Indkomsteffekten er meget beskednen i danske data
- Indkomsteffekten spiller ingen rolle for forvridningstab
- Indkomsteffekten spiller meget lille rolle ved progressive skatter og ved finansierede skattelettelser

Ministeriernes hidtidige regnekonventioner fra 2002

- Graversen & Smith (1998)
- Stikprøve på 3500 i 1996
- Kun kvantitativt arbejdsudbud (tid)
- Gennemsnitselasticitet på **0,1**

Er vi blevet klogere i mellemtiden?

- Bedre metoder, så elasticitet ikke undervurderes
- Flere analyser på danske og udenlandske data
- Flere effekter end kvantitativt arbejdsudbud
- **Peger gennemgående på en elasticitet på 0,3 i stedet for 0,1**

Internationale litteraturstudier af elasticitet

- Keanes (2010): Stor spredning, med gennemsnit på **0,3** (arbejdsudbud)
- Saez, Slemrod & Giertz (2012): 0,12-0,4 med median på **0,25** (elasticitet af skattepligtig indkomst i USA)

Friktion undervurderer adfærdseffekt

- Chetty
 - Friktion forklarer forskelle i studier fra forskellige steder, tid og metode (2012).
 - Anbefaler at anvende elasticitet på 0,3 i makromodeller (Chetty et al 2013)
 - Nedre skøn for elasticitet for danske data: 0,34 (Chetty et al 2010)
- Bækgaard (2012): Samme konklusion på danske data ved fejlkorrektion frem for traditionel metode

Nyere danske analyser peger generelt på højere følsomhed

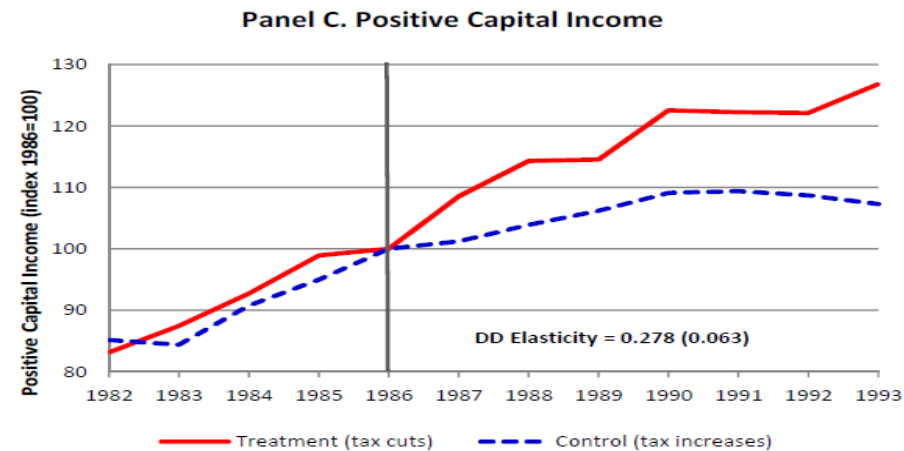
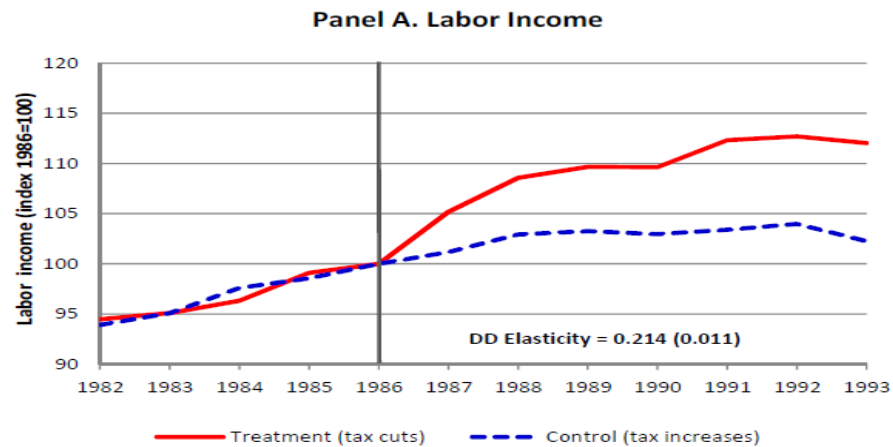
- Skatteministeriet (2008) (kalibreret model)
- Chetty (2010)
- Bækgaard (2012)
- Kleven & Schultz (2013)
- Kreiner, Leth-Petersen, Skov (2013) (transf.)
- Kreiner, Munch, Whitta-Jacobsen (2014) (mobilitet)

Hvor holdbar er konklusionen om 0,3 i elasticitet?

- Effekter der mangler
 - Uddannelsesincitament
 - Mobilitet på arbejdsmarkedet
 - International mobilitet
- Effekter som trækker i modsat retning
 - Indkomsteffekt
 - Kortsigtet indkomsttransformation
 - Afsmitning på de offentlige udgifter

Er indkomsttransformation et stort problem?

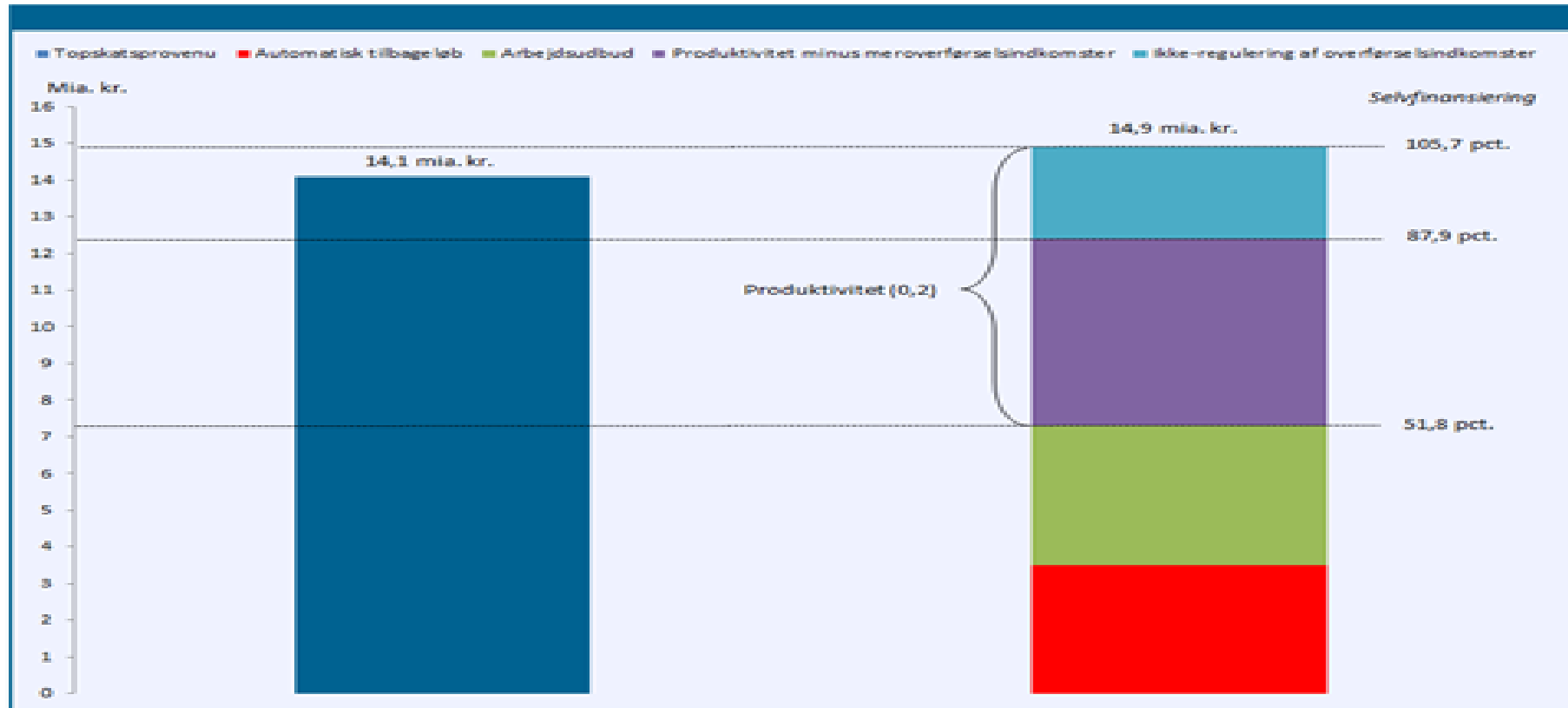
- Permanent versus midlertidig
- Effekterne af skatteændringer løber over længere tid

Medfører højere produktivitet øgede offentlige udgifter?

- Forvridninger måles ved selvfinansierungsgraden *før* udgiftseffekter
- Ingen udgiftseffekt for offentlige lønninger, hvis
 - Offentlig produktivitetsvækst
 - Eller øget produktivitet ikke er gratis for lønmodtagerne
- Udgiftseffekt for overførselsindkomster, men det er et politisk valg

Hvad koster det at afskaffe topskatten helt?

Bør man medregne adfærdseffekter af offentlige udgifter?

- Ja, og det gør man også ved *konkrete* finansieringselementer (f.eks. 1,48 mia.kr. i positiv adfærd fra lavere satsregulering mv. i Skattereformen 2013)
- Stor spredning, men overvejende positive effekter af lavere offentlige udgifter:
 - Forvridningstab ved individuelt offentligt forbrug (71 pct.)
 - Arbejdsudbudseffekt af overførselsindkomster
 - Måske omvendt fortegn ved motorveje, børnepasning etc.

Konklusion

- Revision af beregningskonventioner bør være velunderbygget
- Dansk og international forskning taler for at følge Chetty et al.s anbefaling om 0,3 i elasticitet
- Adfærdseffekter af offentlige udgifter bør (fortsat) indregnes efter den konkrete finansiering